

практ. конференції (8-9 квітня 2021 р., м. Чернівці) / за ред. Я. Б. Зорія. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – С. 60-63.

2. <https://www.olympic.org/olympic-agenda-2020>

3. <https://olympics.com/ioc/news/women-at-the-olympic-winter-games-beijing-2022-all-you-need-to-know>

4. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0_%D0%BD%D0%B0_%D0%B7%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85_%D0%9E%D0%BB%D1%96%D0%BC%D0%BF%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85_%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%85_2022

Олег Клапач

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ НОК УКРАЇНИ НА ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ В ПОЗАУРОЧНИЙ ТА ПОЗАШКІЛЬНИЙ ЧАС

Анотація. У статті розкривається важливість впливу проектів Національного олімпійського комітету України на формування гармонійно розвиненої особистості підрастаючого покоління.

Ключові слова. Національний олімпійський комітет, олімпійська освіта, навчально-виховний процес, ідеали та цінності олімпізму, проекти.

Annotation. The article depicts the importance of the impact of the projects of the National Olympic Committee of Ukraine on the formation of a harmoniously developed personality of the younger generation

Key words: National Olympic Committee, olympic education, educational process, ideals and values of olympism, projects.

Постановка проблеми. Сьогодні, коли наша держава стоїть на шляху розбудови суверенного, незалежного, демократичного і правового суспільства, турбота про виховання підрастаючого покоління, формування особистості, повинна стати вищою соціальною цінністю [4].

Важлива роль у вихованні молодого покоління, розширенні та поглибленні їхніх знань, розвитку творчих здібностей належить спеціально організованій виховній діяльності у позаурочний та позашкільний час [3].

Серед різноманітних напрямів позаурочної та позашкільної роботи гідне місце посідає олімпійська освіта з її численними формами та організація навчально-виховного процесу на основі цінностей та ідеології олімпізму [1].

Саме тому Національний олімпійський комітет України (НОК) та Олімпійська академія України (ОА) беруть активну участь у розробці

проектів, що сприяють вирішенню цієї проблеми на всеукраїнському рівні.

Аналізуючи дані доступної науково-методичної літератури [5] можна стверджувати, що багатогранне співробітництво НОК та ОА України, охоплює скоординовану спільну творчу працю, у популяризації олімпійських ідеалів і фундаментальних принципів олімпізму, розвитку спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи серед молоді через низку проектів, які реалізуються в позаурочний та позашкільний час.

Виклад основного матеріалу.

У ході дослідження ми проаналізували джерела доступної спеціальної літератури та інформацію з мережі Інтернет [2, 5, 6, 7] та визначили основні проекти НОК та ОА, які безпосередньо впливають на навчально-виховний процес підростаючого покоління та спрямовані на формування гармонійно розвиненої особистості через набуття знань, умінь і навичок, розвиток здібностей, інтересів, потреб та ціннісних орієнтацій, що базуються на гуманістичних ідеалах олімпізму.

Давайте згадаємо та проаналізуємо ці проекти. Отож, у 2000 р. було започатковано проведення конкурсу **«Кращий дитячий малюнок»**. Кожного року тематика конкурсу змінюється, але спрямованість залишається постійною: знайомство з олімпійською історією та сьогоденням олімпійського руху, формування у дітей художньої культури та естетичних смаків, розвиток вроджених здібностей і талантів. Конкурси мають тривірневу структуру: перший тур у школі, другий – в області, третій – всеукраїнський.

НОК України та Олімпійська академія впровадила ще один мистецький проект **«Олімпійський спорт і література»**, у якому молоді прозаїки та поети демонструють свої літературні здібності. Роботи переможців національних конкурсів завоювали визнання на фестивалях літературних творів Міжнародного олімпійського комітету.

Великий інтерес у школярів викликає вікторина **«Знавець олімпійського спорту»**, яка стала невід'ємною складовою олімпійської освіти у позаурочний час. Щороку до цього проекту долучаються понад 500 тис. школярів, які демонструють свої знання з історії та сьогодення олімпійського руху.

У 2002 р. з нагоди Міжнародного дня захисту дітей для дитячих спортивних шкіл було започатковано проведення змагань **«Діти – олімпійська надія України»**, а згодом для учнів загальноосвітніх шкіл – **«Малі Олімпійські ігри»**. Свято за проведенням церемоній майже не відрізнялося від справжніх ігор, адже відбувалося підняття олімпійського прапора, проголошення олімпійської клятви та запалення олімпійського вогню.

З 2005 р. стартував унікальний культурно-освітній проект НОК України – **«Олімпійський урок»**, що став невід'ємною складовою шкільного життя. Перший із них за темою *«О, спорт! Ти – мир!»* відбувся 1 вересня 2005 р. Наступний, 2006-го р., олімпійський урок

вийшов за межі шкільних кабінетів і перетворився у Всеукраїнський олімпійський урок – свято спорту, миру, дружби і поваги перемістилося на головні площі і майдани міст, селищ і сіл. Згодом цей проект вийшов за рамки одного дня і перетворився у Всеукраїнський **«Олімпійський тиждень»**.

Для більшої зацікавленості школярів Олімпійська академія України розробила настільні ігри **«Олімпійські перегони»** та **«Олімпійське лото»** для використання у навчальній роботі та під час культурно-освітніх і спортивних заходів у позаурочний час.

У 2010 р. за ініціативи НОК України та активної участі ОА України стартував унікальний проект **«Олімпійська книга»**. Завдяки його реалізації 110 тис. екземплярів різних видань безкоштовно потрапили до навчальних закладів. Кожна з 20 тис. шкіл України отримала добірку видань з олімпійського спорту [5].

Проект дав поштовх до створення у школах України **олімпійських бібліотек**, в яких проводяться олімпійські читання, олімпійські уроки, засідання дискусійних клубів, а олімпійська література стала доступною для педагогів, учнів та їхніх батьків.

У 2011 р. НОК України ініціював ще один проект – Всеукраїнський культурно-спортивний фестиваль **«Олімпійське лелеченя»** для учнів 5-7 класів. Захід спрямований на реалізацію одного із важливих напрямів діяльності Міжнародного олімпійського комітету – надихнути молодих людей усього світу долучитись до спорту, сприйняти його філософію та жити за олімпійськими цінностями. *Фестиваль проводиться у чотири етапи* – від загальношкільного до всеукраїнського (фінал). Програма заходу на всіх етапах включає три складові: спортивну, освітню та культурну частини, до яких входять: презентація команди, комбінована естафета, рухлива гра та культурно-освітня програма.

Щороку у червні спортивна Україна об'єднується з іншими країнами заради утвердження традицій миру, злагоди та олімпійських цінностей. Традиційний всеукраїнський проект Національного олімпійського комітету України – **«Олімпійський день»**. Це широкомасштабний захід до дня заснування Міжнародного Олімпійського Комітету, у якому беруть участь тисячі шанувальників спорту.

2013 р. відзначився новим проектом **«DO like OLYMPIANS»**. Він має різні форми проведення, але обов'язково включає в себе спортивні заходи за участю Олімпійських чемпіонів, призерів Олімпійських ігор, провідних спортсменів, тренерів, фахівців сфери фізичної культури, спорту та олімпійського руху.

У 2016 р. в Україні стартував проект **#Olympic Lab**. Який реалізується спільно з регіональними відділеннями НОК і має **6 модулів** освітньо-спортивного теоретичного і практичного змісту, а саме: історія і розвиток олімпійського руху; пропаганда здорового способу життя через знайомство з видами спорту; розумне

харчування; спілкування з чемпіонами; ментальне тренування; волонтерство.

У 2018 р. Україна отримала право на приєднання до однієї з основних ініціатив ЄС у сфері спорту – **Європейського тижня спорту** під егідою Європейської Комісії та увійшла до переліку країн, які організовуватимуть заходи з його нагоди. У вересні 2019 року Національний олімпійський комітет звернувся до Міністерства молоді та спорту з пропозицією передати НОКу функцію Національного координатора ЄТС в Україні. У відповідь Міністерством було ухвалено позитивне рішення, про що було поінформовано відділ спорту Генерального Директорату з питань освіти молоді, спорту та культури Європейської Комісії.

Підсумовуючи вище сказане, ми можемо зробити наступні висновки:

1 - на сьогодні стійким фундаментом та найбільш значущим фактором суспільного відтворення є турбота про виховання підростаючої молоді. Від цього залежить як якість майбутніх поколінь, так і життєздатність та ефективність розвитку самого українського суспільства;

2 - у вихованні молодого покоління, розширенні та поглибленні їхніх знань, розвитку творчих здібностей гідне місце посідає олімпійська освіта з її численними формами та організація навчально-виховного процесу на основі цінностей та ідеології олімпізму;

3 - вирішенням основних завдань олімпійської освіти та розвитком спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи серед молоді на всеукраїнському рівні займається Національний олімпійський комітет України та Олімпійська академія України через низку проектів, які реалізуються в позаурочний та позашкільний час;

4 - такі проекти НОК України та Олімпійської академії України, як: «Кращий дитячий малюнок», «Олімпійський спорт і література», «Знавець олімпійського спорту», «Олімпійська книга», «Малі Олімпійські ігри», «Олімпійський урок», «Олімпійський день», «Олімпійський тиждень», «Олімпійське лелечення», Європейський тиждень спорту, «DO like OLYMPIANS», #Olympic Lab та інші – дали змогу тисячам українських школярів реалізувати свій творчий потенціал, розвинути вроджені здібності й таланти, сформувати гуманістичні ціннісні орієнтації, культуру міжособистісних стосунків, повагу і шанобливе ставлення до історичної та культурної спадщини українського та міжнародного олімпійського руху.

Список літератури.

1. Єрмолова В. М. *Олімпійська освіта у системі навчально-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів України*. К.: Олімп. літ., 2007. 44 с.

2. *Звіт про діяльність національного олімпійського комітету України (2015-2020 рр)*.

3. Мелентьев О.Б. Теория и методика позашкільної освіти. Умань, 2013. 182 с.
4. Молодь та олімпійський рух: збірник тез доповідей X Міжнародної наукової конференції, 24-25 травня 2017 року – К., 2017 23-25с.
5. 25 років разом. Олімпійська освіта. К.: 2017. 128 с.
6. Міністерство молоді та спорту України: веб-сайт. URL: <http://www.tms.gov.ua>
7. Національний олімпійський комітет України: веб-сайт. URL: <http://www.poc-ukr.org>

Клапоушак І.Д.

СПОРТИВНЕ ОРІЄНТУВАННЯ ЯК ВИД СПОРТУ І РЕКРЕАЦІЇ ТА ФЕНОМЕН ГЕОПРОСТОРОВОЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ Й РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ЛЮДИНИ

**Тернопільський національний університет
ім. Володимира Гнатюка**

Анотація. У статті розглянуто концепт «спортивне орієнтування» як вид спорту і рекреації та феномен геопросторової інтелектуальної й рухової активності людини.

Abstract. The concept of «sports orientation» as a kind of sport and recreation and the phenomenon of the human geospatial intellectual and motor activity is examined in the article.

Практика орієнтування на місцевості людині потрібна завжди. Це життєво необхідна навичка геопросторової орієнтації, одна з основних життєвих компетенцій особистості. Орієнтуватися на місцевості – це означає вміти визначити своє місцезнаходження відносно сторін горизонту, оточуючих об'єктів, визначити потрібний напрямок руху та вміння дотримуватись цього напрямку на шляху за допомогою різних засобів. Під технікою орієнтування на місцевості розуміють комплекс технічних прийомів і засобів, що забезпечують визначення свого місцезнаходження відносно сторін горизонту та навколишніх об'єктів місцевості, напрямку руху і відстаней. Теоретичні знання, практичні уміння та навички необхідні для опанування технікою орієнтування дає географія, а також такі види спорту як спортивний туризм та спортивне орієнтування.

Спортивне орієнтування – вид спорту, в якому учасники за допомогою карти і компаса повинні якнайшвидше пройти певну кількість контрольних пунктів, розташованих на місцевості, а результати визначаються за часом проходження дистанції (у певних випадках з урахуванням штрафного часу) або за кількістю набраних балів. Це складний багатокомпонентний вид спорту, в якому для